

Asia: VN/17593/2024

Lausuntopyyntö: luonnos hallituksen esitykseksi tekoälyasetuksen toimeenpanoa koskevaksi lainsäädännöksi

Lausunnonantajan lausunto

Lausuntonne koskien keskeisiä ehdotuksia

Kiitämme mahdollisuudesta lausua. Lausuntonne on kokonaisuudessaan tässä kohdassa ja sitä ei ole jaoteltu erikseen lausuntoihin.

Esityksessä ehdotetaan säädettäväksi uusi laki eräiden tekoälyjärjestelmien valvonnasta, joka täydentää ja täsmentää tekoälyasetusta ja sen kansallista soveltamista. Lisäksi esityksessä määritellään, mitkä viranomaiset ovat vastuussa erityyppisten tekoälyjärjestelmien valvonnasta. Lakiehdotukseen sisältyy myös uusi hallinnollinen seuraamusjärjestelmä, jossa seuraamusmaksulautakunta määrää merkittävimmät seuraamukset vakavimmista rikkomuksista.

Vaikutusten arviointia erityisesti nimettävien viranomaisten vastuiden ja tehtävien muutoksista oli tehty kattavasti. Nykyisten markkina- ja valvontaviranomaisten käyttäminen tekoälyasetusta toimeenpanevina valvontaviranomaisina on järkevää, erityisesti kun samoille viranomaistahoille on viime aikoina annettu myös muita uusia valvontatehtäviä. Vaikutusten arvioinnissa tunnistetaan tekoälysäädöksen valvonnan vaativan uudenlaisia osaamista nykytoimijoilta ja tähän uudenlaisen osaamisen kasvattamiseen on resursoitu. Resursoinnin riittävyys jää vielä epäselväksi. Toivomme kiinnitettävän huomiota myös kansallisten viranomaisten väliseen yhteistyöhön valvontatoiminnassa. Esimerkiksi hyvinvointialueet toimijoina voivat olla valvonnan kohteena usean viranomaisen toimialalla ja sitä kautta yhteistyötä tarvitaan kansallisten valvontaviranomaisten toiminnan, ohjeistusten yhdenmukaistamiseksi ja kustannusten hillitsemiseksi. Emme näe järkevänä, että hyvinvointialueet tai muutkaan toimijat joutuisivat erillisesti seuraamaan eri markkina- ja valvontaviranomaisten päätöksiä ja ohjeita. Päätökset ja ohjeet tulisi löytyä järkevällä tavalla yhdestä paikasta.

Lainsäädäntö antaa tietosuojavaltuutetun toimistolle uudenlaisia valvontavastuita. On erittäin toivottavaa, että tietosuojavaltuutetun toimisto saa uutta tehtävänsä vastaavasti resursseja, jotta valvontatoiminta ei muodostu tekoälyjärjestelmien käyttöönoton ja hyödyntämisen esteeksi.

Valvontatehtävän lisäksi kaivataan yhteensovittamista ja ohjeistamista uusien teknologioiden käytön mahdollistamiseksi. Toimijat kaipaavat Tietosuojavaltuutetun toimistolta ohjeistusta tietosuojan soveltamisesta Suomessa. Tällä hetkellä tämänkaltaista ohjeistusta ei juurikaan ole saatavilla ja tekoälyasetuksen vahvistaessa Tietosuojavaltuutetun roolia valvontaviranomaisena olemme huolissamme siitä, että jatkossakaan ohjeistusta ja tukea tietosuojan soveltamisen osalta ei olisi riittävästi saatavissa.

Pidämme hyvänä ja selkeänä ratkaisuna sitä, että seuraamusmaksuja ei voida määrätä hyvinvointialueille.

Emme toimi tekoälyasetuksen tarkoittamana toimijana, mutta hyvinvointialueet toimivat. Asetus ja ehdotettavat lait vaikuttavat sekä hallinnollisen taakan lisääntymisenä että toiminnan muutostarpeiden kautta. Hyvinvointialueet toimivat pitkälti käyttöönottajien roolissa, mutta joissakin tilanteissa myös muut toimijaroolit ovat mahdollisia (esim. silloin, kun tekoälyteknologiaa kehitetään osana tutkimusta ja otetaan käyttöön palvelutoiminnassa). Valvonta voi siis sitä kautta kohdistua hyvinvointialueisiin usean eri valvontaviranomaisen kautta, ja siksi pidämme erityisen tärkeänä valvontaviranomaisten välistä hyvää yhteistyötä. Lisäksi tulisi tarkentaa yhtenäisesti, milloin on kyse käyttöönottajien ja milloin kehittäjän rooleista esim. tehtäessä yhteiskehittämistä.

Tekoälyasetus ja ehdotettavat lait tulevat ns. lisänä nykyiseen sääntely-ympäristöön, jossa on jo varsin monipuolisesti säädetty esim. Sosiaali- ja terveydenhuollon ja pelastustoimen tietojärjestelmien vaatimuksista ja itse palvelutuotannon järjestämisestä tilanteessa, jossa rahoitus on erittäin tiukka.

Lausuntonne koskien vaikutusten arviointia

-

Lausuntonne koskien säännöskohtaisia perusteluita

-

Lausuntonne koskien pykälää

-

Muut kommentit HE -luonnoksesta

-

Jos organisaationne toimii tiedonhallintalain (906/2019) tarkoittamana tiedonhallintayksikkönä, mitkä ovat näkemyksenne hallituksen esityksen luonnoksen 4.2.6. kappaleeseen ”Tiedonhallinnan muutosvaikutukset” organisaationne koskevan tiedonhallinnan osalta?

-

Toimiiko organisaationne tai edustamanne yritys tekoälyasetuksen tarkoittamana toimijana, ja jos toimii, millä tavoin katsotte, että asetus ja ehdotettavat lait vaikuttavat organisaatioonne tai yritykseenne?

-

Menna Hanna
Hyvinvointialueyhtiö Hyvil Oy